

TÜRK-İŞ | Haber Bülteni

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No: 10 Kızılay - Ankara | Tel: (0.312) 433 31 25-29 | Faks: (0.312) 433 85 80 - 433 68 09

facebook.com/turkiskonfederasyonu

twitter.com/turkiskonf

www.turkis.org.tr

25 Eylül 2020

EYLÜL 2020 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI

- ✓ YARI AÇ-YARI TOK GEÇİYOR ÖMRÜMÜZ...
- ✓ DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI 2.448 TL, YOKSULLUK SINIRI 7.973 TL
- ✓ BEKAR BİR ÇALIŞANIN AYLIK YAŞAM MALİYETİ TUTARI 3.003 TL
- ✓ ASGARİ ÜCRET İSE HALEN ve YİNE 2.324,70 TL
- ✓ MUTFAK ENFLASYONU AYLIK YÜZDE 2,68 ve SON ON İKİ AYLIK YÜZDE 18,56 ORANINDA ARTTI.
- ✓ YOKSULUN TEMEL GIDA MADDESİ EKMEK YÜZDE 20 ORANINDA ZAM GÖRDÜ...

TÜRK-İŞ (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) çalışanların geçim şartlarını otuz üç yıldan bu yana aralıksız olarak her ay düzenli olarak yaptığı "açlık ve yoksulluk sınırı" araştırması sonuçlarıyla ortaya koymaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırmasına göre 2020 Eylül ayında;

- Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) 2.447,72 TL,
- Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (**yoksulluk sınırı**) 7.973,02 TL,
- Bekar bir çalışanın '**yaşama maliyeti**' ise aylık 3.002,55 TL oldu.

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

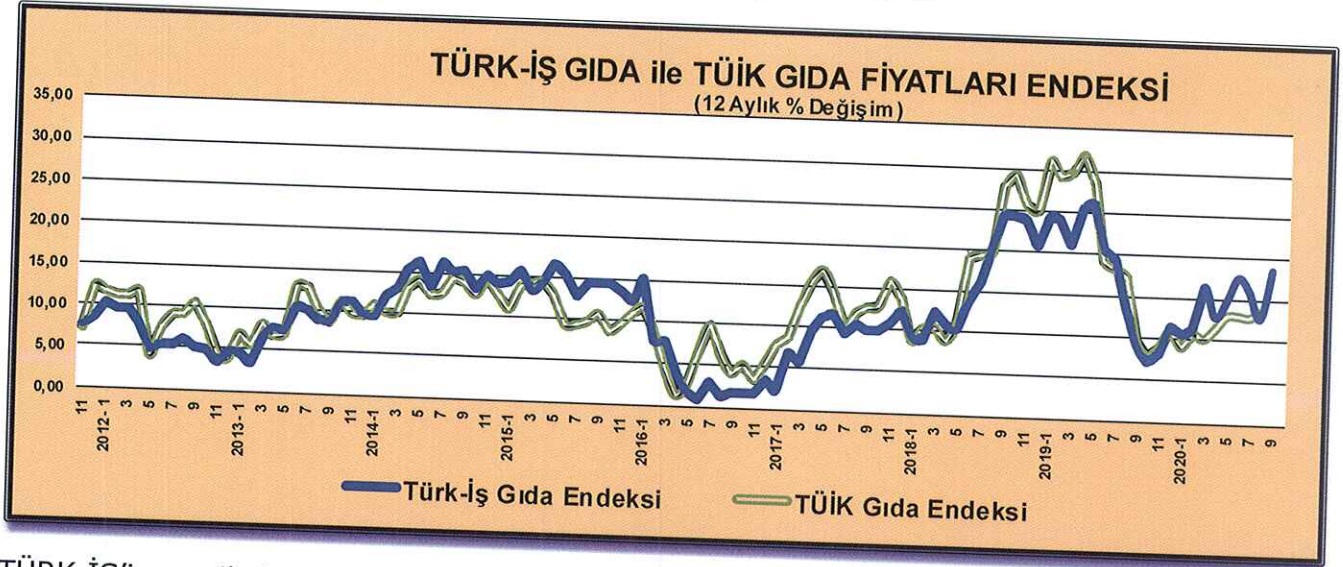
	Eylül 2019	Aralık 2019	Ağustos 2020	Eylül 2020
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	570,69	596,19	653,51	678,58
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	473,30	495,64	546,88	560,72
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	611,90	643,28	707,71	725,69
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	408,62	427,59	475,65	482,73
Açlık Sınırı	2.064,52	2.162,70	2.383,76	2.447,72
Yoksulluk Sınırı	6.724,81	7.044,62	7.764,69	7.973,02

* Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

Dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması (mutfak masrafı) tutarı önceki yılın sonuna göre 285 TL, temel ihtiyaçlar için yapılması gereken toplam harcama ise 928 TL artış göstermiştir. Son bir yıl itibarıyla bakıldığında, ortaya çıkan ek harcama gereği gıda için 385 TL, toplam hanehalkı harcaması için 1.248 TL'dir (net asgari ücretin yarısından fazla).

Toplulun önemli bir kesimini ücretli-yevmiyeli çalışanlar ve bunların emeklileri oluşturmaktadır. Devletin resmi verilerinden de görüleceği üzere, yoksul kesimlerin gıda ve konut (kira, elektrik, yakıt, su) harcamaları aile bütçesinde ağırlıklı yer kaplamaktadır. Türkiye’de en yoksul ile en zengin arasında (nüfusun yüzde 10’luk ayırımında) 13 kat gelir farkı bulunmaktadır. Toplulun ortalama geliri temel alınarak yapılan çeşitli hesaplamalara göre nüfusun neredeyse üçte biri yoksuldur. Ancak bu yıl küresel düzeyde yaşanan korona virüsün etkisiyle meydana gelen iş ve gelir kaybı nedeniyle aradaki gelir farkının ve yoksulluğun artması söz konusu olacaktır.

TÜRK-İŞ tarafından hesaplanan gıda endeksi ile TÜİK tarafından hesaplanan gıda fiyatları endeksindeki son on iki aylık değişim aşağıdaki şekilde yer almaktadır. Gıda fiyatlarındaki değişimin yönü ve hızı birbirine paralel bir gelişim göstermekte ve fakat yaz aylarında gerileyen fiyatlarda tekrar yükselme eğilimi dikkati çekmektedir.

TÜRK-İŞ’in verileri temel alındığında “mutfak enflasyonu”ndaki değişim 2020 Eylül ayı itibariyle şu şekilde olmuştur:

- Ankara’da yaşayan dört kişilik bir ailenin “gıda için” yapması gereken asgari harcama tutarı **bir önceki aya göre** yüzde 2,68 oranında artış gösterdi.
- Yılın **ilk dokuz ayı itibariyle** fiyatlardaki artış yüzde 13,18 oranında oldu.
- Gıda enflasyonunda **son on iki ay itibariyle artış oranı** yüzde 18,56 oldu.
- **Yıllık ortalama artış oranı** ise yüzde 13,45 olarak hesaplandı.

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Eylül 2017	Eylül 2018	Eylül 2019	Eylül 2020
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,19	4,45	0,28	2,68
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	6,31	17,73	6,35	13,18
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	9,84	24,34	9,05	18,56
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	6,96	13,38	20,79	13,45

TÜRK-İŞ hesaplamasına temel alınan gıda ürünlerinin fiyatlarında 2020 Eylül ayı itibariyle gözlenen değişim şu şekildedir:

- Süt, yoğurt, peynir grubunda; nispi fiyat istikrarı sürmekte ve fakat paketli satışlarda gramaj azaltması peynirin arkasından yoğurta da görülmeye

başlanmış, süt ürünlerinde yarım-tam yağlı ayırımı marketlerin aynı raflarında fiyat farklılığıyla satışa sunulmaktadır.

- Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat ürünlerinin bulunduğu grupta; et ve tavuk fiyatı ile sakatat ürünleri (ciğer, yürek, böbrek) aynı kalırken, balık fiyatları yüksek tutardan yeni mevsime giriş yaptı. Yumurta ise zamlandı. Bakliyat ürünleri (kuru fasulye, kırmızı-yeşil mercimek, nohut, barbunya vb.) fiyatlarında ise önemli bir değişiklik olmadı. Ancak dövizdeki yükselmeye ve mevsime bağlı olarak ithal ürünlerinde fiyat artışı beklentisi oluştu.
- Yaş sebze-meyvede geçen aya göre önemli bir fiyat değişikliği tespit edilmedi ve bu grubun aile bütçesine yansıyan ek yükü olmadı. Geçtiğimiz ay gerileyerek 6,59 TL olarak hesaplanan sebze-meyve ortalama kilogram fiyatı bu ay -neredeyse aynı kalarak- 6,57 TL oldu. Geçtiğimiz ay 5,88 TL olan sebze ortalama kilogram fiyatı bu ay 5,94 TL olarak hesaplanırken, önceki ay 7,54 TL olan meyve ortalama fiyatı bu ay 7,59 TL oldu.

Hesaplama bu ay 18 sebze ve 11 meyve olmak üzere, toplamda 29 ürün dikkate alındı. Hesaplama yapılırken -her zaman olduğu gibi- pazarda yaygın bulunan mevsim ürünleri esas alındı. Araştırmada ürünlerin tek tek ağırlığı yerine harcama sepetindeki meyve-sebze tüketiminin toplam miktarından hareket edildi.

- Ekmek, piring, un, makarna, bulgur, irmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta; bu ay ekmekte yüzde 20 oranında zam gıda harcaması tutarında yüzde 1 oranında artışa neden oldu ve bu artışın aylık aile bütçesine getirdiği ek yük 47 TL olarak hesaplandı. Bu harcama grubunda yer alan diğer gıda ürünlerinde önemli bir fiyat farklılığı görülmedi.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı fiyatı değişmedi, ancak bazı ürünlerde daha önce 250 gram olan paketler 225 gram oldu. Margarin fiyatı da aynı kalırken zeytinyağı ve ayçiçeği yağı fiyatı arttı. Açık satılan siyah ve yeşil zeytin fiyatı genelde değişmedi. Yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb.) ürünlerinde bu ay yine kendi içinde fiyat ayarlaması yapıldı ve fakat ortalama fiyatında önemli değişiklik olmadı. Baharat ürünleri (kimyon, nane, karabiber vb.) fiyatı -şimdilik- aynı kaldı ama ıhlamur kilogram fiyatı yüzde 31,6 oranında zam gördü. Çay fiyatı ortalamada değişmedi. Bal fiyatı artarken reçel, pekmez, şeker ve tuz fiyatı ile salça fiyatı aynı kaldı.

Konfederasyonumuzca hesaplanan tutarlar ücret düzeyi olmayıp haneye girmesi gereken toplam gelir miktarıdır. Ancak hanede çalışan sayısının sınırlı ve fakat ele geçen ücretin yetersiz olduğu durumlarda, elde edilen gelir birden fazla kişinin geçimini karşılayamamakta, kişi başına "insanca geçim için" yapılması gereken harcama tutarı yetersiz kalmaktadır.

TÜRK-İŞ'in bu araştırması alanında ilktir. Daha sonra bu alanda yapılan benzeri çalışmalara da örnek olmuştur/olmaktadır. "Açlık ve Yoksulluk Sınırı" çalışmasında hesaplama temel alınan gıda maddelerinin fiyatları, Konfederasyonumuzca piyasadan, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli dolaşarak **doğrudan** tespit edilmektedir. TÜİK tarafından derlenen fiyat verileri kullanılmamakta, ancak gelişmeleri değerlendirmek ve kıyaslama yapmak için sonradan izlenmektedir. **Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır.**

Konfederasyonumuz her ayın son haftasında ve TÜİK açıklamasından yaklaşık bir hafta önce hesaplama sonuçlarını kamuoyuna açıklamaktadır ve bu yönüyle, tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan **"öncü gösterge"** niteliğini de taşımaktadır.

enisbagdadioglu@gmail.com

www.turkis.org.tr